

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **Ing. T. V.**
zastoupen obecnou zmocněnkyní MUDr. E. J.
oba bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2022, sp. zn. SZ/MPSV-2018/173358-921, č. j. MPSV-2022/84786-921,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 16. 5. 2022, sp. zn. SZ/MPSV-2018/173358-921, č. j. MPSV-2022/84786-921, **se ruší ve výroku II.** a věc se v tomto rozsahu vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Ve zbývajících částech **se žaloba zamítá.**
- III. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci, předcházející průběh řízení

1. Žalobce podal prostřednictvím své zmocněnkyně žalobu proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále též jen „napadené rozhodnutí“). Tímto rozhodnutím žalovaný

rozhodl opětovně ve věci příspěvku na péči tak, že žalobci od 1. 3. 2018 do 30. 9. 2019 přiznal příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně (výrok I), a od 1. 10. 2019 příspěvek na péči zvýšil z 880 Kč na 12 800 Kč (výrok II). Napadené rozhodnutí bylo vydáno poté, kdy Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 17. 8. 2021, č. j. 34 A 9/2020-72, zrušil předcházející rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 12. 2019 (dále též jen „první rozhodnutí žalovaného“) a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Prvním rozhodnutím žalovaného bylo potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajský pobočka v Brně ze dne 26. 7. 2018, jímž byl žalobci od března 2018 přiznán příspěvek na péči ve výši 880 Kč.

2. Důvody, pro které krajský soud v předcházejícím rozsudku přistoupil ke zrušení prvního rozhodnutí žalovaného, lze shrnout následovně:
 - nedostatečné odůvodnění závěru o nezvládání základních životních potřeb *orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby* (pozn. soudu – základní životní potřeby péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost byly uznány za nezvládané a tvrzené nezvládání základní životní potřeby mobilita již od března 2018 hodnotil krajský soud jako nepodložené);
 - konkrétněji pak nedostatečné zohlednění „mentálního rozměru“ zvládání jednotlivých základních životních potřeb, s ohledem na zdravotní postižení žalobce Alzheimerovou chorobou a nevysvětlený rozpor s doloženými podklady (nález z neurologické kliniky – Centra pro kognitivní poruchy – ze dne 23. 10. 2019, kterou žalobce navštěvuje od roku 2018, propouštěcí zpráva z rehabilitačního centra, sociální šetření).
3. Po zrušení prvního rozhodnutí žalovaného soudem žalovaný zadal nové posouzení stupně závislosti Posudkové komisi MPSV Praha (dále jen „PK MPSV“), tj. jiné posudkové komisi než té, která závislost žalobce posuzovala v předcházejícím řízení. Tato posudková komise si vyžádala provedení nového sociálního šetření v místě pobytu žalobce. Toto sociální šetření proběhlo dne 8. 11. 2021 na adrese pobytu žalobce. Následně byl vydán posudek PK MPSV ze dne 18. 1. 2022, v němž byl přijat závěr, že žalobce byl od 27. 3. 2018 do 22. 10. 2019 závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost) pro nezvládání celkem 4 základních životních potřeb (tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost), a od 23. 10. 2019 je závislý již ve stupni III (těžká závislost) pro nezvládání celkem 8 základních životních potřeb (orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost). Neuznané zůstaly základní životní potřeby *mobilita* a *stravování*. Z účasti na jednání komise se žalobce i jeho zmocněnkyně omluvili. Na základě posudku PK MPSV bylo vydáno napadené rozhodnutí.

II. Žaloba

4. Žalobce prostřednictvím své zmocněnkyně ve vztahu k posouzení závislosti namítal, že krajský soud ve zrušujícím rozsudku nerozhodl o posouzení příspěvku na péči ve dvou obdobích. V uvedeném spatřuje nerespektování předcházejícího rozsudku. Od roku 2018 byla žalobci diagnostikována rychle (nikoli pomalu) progredující Alzheimerova choroba a jeho chování, projevy a stav byl tristní, což potvrzovaly zprávy specialistů.
5. Žalobce nesouhlasí s neuznáním základní životní potřeby mobilita. Na vyšetření dr. Pinkem ze dne 10. 1. 2022, po operaci žalobce dne 10. 11. 2021, byl odvezen sanitkou jako ležící, do ordinace byl přivezen na vozíku, nebyl schopen se pohybovat. Od té doby se i přes rehabilitaci žalobce na nohy nepostaví, na posteli se neotočí, do chodítka jej zmocněnkyně

staví pouze k výměně pleny, z chodítka přepadává. Pokud by PK MPSV žalobce osobně viděla, nemohla by tuto potřebu uznat za zvládanou.

6. Hodnoty MMSE (pozn. soudu – jedná se o zkratku pro pomocný test pro zjištění kognitivních funkcí) jsou pouze orientační a nemají zásadní výpovědní hodnotu; jedná se o pomocný nástroj. Bylo namítnuto, že v přehledu MMSE je opomenuta hodnota 10 ze dne 9. 6. 2021.
7. Co se týká základní životní potřeby stravování, jednotlivé aktivity žalobce nezvládá již od roku 2018. K tomu lze odkázat na zprávu z Čeladné, kde je uvedeno, že jídlo musí být nachystané, nedodržuje pitný režim, po celou dobu potřebuje dohled a dopomoc při běžných činnostech. K tomu se přidala Parkinsonova choroba s třesem pravé ruky.
8. Žalobkyně navrhovala ve správním řízení i výslech svědků (pracovníci z lázní, soused, který žalobce odvezl na urologii). V doléčovacím zařízení museli žalobce krmit. Žalobce trvá na tom, že již od března 2018 nezvládal více než čtyři základní životní potřeby, tj. nezvládal mobilitu, orientaci, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, péče o domácnost i osobní aktivity.
9. Žalobce rovněž vyjádřil nespokojenost s délkou řízení. Namítal, že posudky v době po operaci kolene žalobce ze dne 10. 11. 2021 se již netýkaly původních podání a žaloby.
10. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že požadavkům zrušujícího rozsudku krajského soudu vyhověl v maximálním možném rozsahu. Shrnul postup předcházející vydání napadeného rozhodnutí.
12. K žalobním námitkám uvedl, že se s nimi podrobně vypořádal, schopnost zvládání vybraných potřeb odůvodnil srozumitelně, s odkazem na diagnózu žalobce, opírající se o dostupné lékařské zprávy. Pokud žalobce trvá na uznání základní životní potřeby mobilita, k tomu neměl krajský soud v předchozím řízení výhrady. Předmětem doplňujícího posouzení zdravotního stavu bylo hodnocení zvládání dalších životních potřeb.
13. Ve vztahu bodovému hodnocení testu kognitivních funkcí (MMSE) uvedenému v lékařské zprávě ze dne 9. 6. 2021 žalovaný uvedl, že toto hodnocení PK MPSV řádně vyhodnotila. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se o něm žalovaný nezmiňoval proto, že na uvedenou lékařskou zprávu zmocněnkyně žalobce v průběhu odvolacího řízení výslovně neodkazovala.
14. V napadeném rozhodnutí a posudku PK MPSV je jednoznačně vysvětleno, proč zdravotní stav žalobce odpovídá prvnímu stupni závislosti do 1. 10. 2019 a od tohoto data již třetímu stupni závislosti.
15. Z repliky k vyjádření žalovaného vyznívá frustrace zmocněnkyně žalobce z postupu správního orgánu a jím přijatých závěrů. Nad rámec již uvedeného v žalobě bylo poukázáno na zprávu z března 2018, podle níž má žalobce středně těžkou až těžkou Alzheimerovu chorobu, je nesamoobslužný a závislý na péči, sám se neoblékne, nepostará se o hygienu, nenachystá si jídlo, je dezorientován místem a časem, přítomny jsou těžké poruchy paměti, ale i apraxie, agnosie, dyskalkulie a agrafie. Ve zprávě z června 2021 je záznam o MMSE 10-

13 bb, dle zprávy dr. Minkse z června 2021 se jedná o těžce hendikepovaného pacienta, kombinace těžké polyneuropatie, demence a cévního onemocnění.

16. Dále byly zopakovány závěry z propouštěcí zprávy z Čeladné (3/2018), která vyvrací, že by žalobce do října 2019 nezvládal pouze tři základní životní potřeby. Nezvládal též stravování, komunikaci, mobilitu, orientaci, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby.

IV. Posouzení věci krajským soudem

17. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného [§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.]. Ve věci rozhodl bez jednání, neboť s tímto postupem účastníci řízení souhlasili (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) a soud zároveň shledal, že zde jsou důvody pro postup podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
18. Žaloba je částečně důvodná.

K výtkám procesního charakteru

19. Soud nejprve přistoupil k vypořádání námitek procesního charakteru. Krajský soud zavázal v předcházejícím zrušujícím rozsudku žalovaného tím, že musí odstranit vytýkané vady prvního napadeného rozhodnutí. Za tímto účelem žalovaný zadal nové posouzení závislosti žalobce pro účely příspěvku na péči, které bylo provedeno na žádost zmocněnkyně žalobce jinou posudkovou komisí MPSV. Pro účely posouzení bylo provedeno aktuální sociální šetření v místě bydliště (přirozeném sociálním prostředí) žalobce, vydaný posudek ze dne 25. 1. 2022 byl v reakci na výhrady zmocněnkyně žalobce ještě doplněn dne 20. 4. 2022. K samotnému procesnímu postupu žalovaného po zrušení prvního rozhodnutí žalovaného nelze mít zásadní výhrady.
20. Je pravdou, že žalobce nebyl na jednání PK MPSV osobně přítomen, což v předcházejícím zrušujícím rozsudku soud kritizoval. Ač zvání, zmocněnkyně žalobce účast žalobce na jednání PK MPSV omluvila s tím, že žalobce by nebyl schopen cestu do Prahy zvládnout, a souhlasila s projednáním v nepřítomnosti (zjevně tedy nyní nešlo o kolizi termínů, jak krajský soud původně usuzoval, nýbrž o náročnost cesty z místa pobytu žalobce v Brně do místa jednání PK MPSV, které bylo prováděno v Praze). S ohledem na všechny okolnosti případu však nelze mít za to, že by se jednalo o procesní vadu, která by sama o sobě způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí. Důvodem je zejména provedení nového sociálního šetření dne 5. 11. 2021 v přirozeném prostředí žalobce, jehož výstupem je poměrně podrobný záznam ve vztahu k jednotlivým aspektům základních životních potřeb. Vedle nového sociálního šetření si posudková komise vyžádala kompletní zdravotnickou dokumentaci praktického ošetřujícího lékaře žalobce, zajistila si doplnění lékařské dokumentace nervosvalové ambulance a ambulance Centra pro kognitivní poruchy FN u sv. Anny v Brně. Obdržela též zprávu o hospitalizaci z Doléčovacího a rehabilitačního oddělení těžce nemocnice. Posudková komise dospěla k závěru, že osobní vyšetření žalovaného lze takto získanými podklady nahradit. Tento závěr lze akceptovat, ostatně osobní vyšetření žalobce ze strany PK MPSV by se mohlo logicky zaměřit toliko na jeho aktuální stav. Posouzení vývoje tohoto stavu, u něhož došlo v roce 2019 k poměrně významné progresi, bylo možné učinit pouze na základě získaných podkladů.

21. Co se týká výtky, že příspěvek na péči byl rozdělen do dvou období, takový postup není se závazným právním názorem krajského soudu v rozporu. Výroková „etapizace“ je v případě příspěvku na péči poměrně běžnou praxí a odpovídá tomu, že závislost posuzované osoby na pomoci jiné osoby se v čase vyvíjí. V případě starších osob a onemocnění postihujících jejich duševní kompetence se zpravidla jedná o zhoršení, resp. zvýšení závislosti, ostatně tak tomu bylo i v případě žalobce.
22. Nutno připomenout, že skutkový stav (tj. v tomto případě stav závislosti posuzované osoby) se vždy posuzuje ke dni vydání napadeného rozhodnutí a k tomuto stavu je ze strany soudu také přezkoumáván. Zároveň je však přezkoumáváno i hodnocení případného vývoje závislosti v čase, pokud k němu dochází. Jakkoli lze rozumět výtkám, že po několika letech od podání žádosti již nelze žalobce vidět (a vyšetřit jej) ve stavu, v němž se původně nacházel, pro posouzení minulých období jsou stěžejní podklady písemné, jež tento stav objektivně zachycují. Tato skutečnost však zároveň nebrání a nemůže bránit tomu, aby byl posouzen též aktuální stav závislosti žalobce. Pokud dojde ke změně stupně závislosti v průběhu řízení příspěvku na péči, tato skutečnost musí být zohledněna a promítá se též do výroku výsledného rozhodnutí (tak tomu bylo i u žalobce).
23. Co se týká výsledků svědků (třetích osob, odlišných od posudkových lékařů), jejichž provedení žalobkyně měla v průběhu správního řízení navrhopvat, nejedná se obecně o důkazy, u nichž by bylo na místě (při existenci jiných, „povinných“ podkladů) důvodně usuzovat na to, že by jejich neprovedení samo o sobě vedlo k závěru o nedostatečném zjištění skutkového stavu. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Posudkoví lékaři měli zprávu z lázeňského pobytu k dispozici a pracovali též se zprávou z urologie, kam měl žalobce dovézt soused pan Dolejš. Ostatně případná výpověď tohoto svědka, že žalobce na vyšetření dovezl, tj. že nepřišel sám, by přijaté posudkové závěry ve vztahu ke zvládání základní životní potřeby mobilita zásadně ovlivnit nemohla. A co se týká základní životní potřeby stravování, jejíž nezvládání měl doložit výslech manželů z lázní, kteří žalobci měli pomáhat s porcováním stravy, hodnocení této potřeby ze strany PK MPSV, resp. žalovaného, bylo shledáno nedostatečným, byť až od října 2019, jak je níže vysvětleno.
24. Ve vztahu k vytýkaným průtahům správního řízení je nutno uvést (obdobně jako v předcházejícím zrušujícím rozsudku), že se nejedná o skutečnost, kterou by bylo možné v tomto řízení zohlednit. Případné průtahy řízení zákonnost výsledného rozhodnutí nepostihují. Obecně však platí, že byla-li vytýkaná nečinnost ukončena, zákonem předvídaným prostředkem nápravy je postup podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

K posouzení závislosti žalobce

25. Obecná právní východiska poskytování příspěvku na péči byla podrobněji shrnuta již v předcházejícím zrušujícím rozsudku krajského soudu a lze na ně odkázat s tím, že stále platná je i odkazovaná judikatura. Nejprve se soud zabýval tím, zda již od března 2018, kdy byl žalobci napadeným rozhodnutím přiznán příspěvek na péči v prvním stupni pro

nezvládnání základních životních potřeb *tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost*, bylo možné akceptovat posouzení ostatních základních životních potřeb jako neuznaných (zvládaných v požadovaném standardu). Z posudkového hodnocení PK MPSV je zřejmé, že na nedostatečný rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností ve vztahu k základním životním potřebám *orientace, komunikace, oblékání a obouvání, a výkon fyziologické potřeby*, posudková komise usuzovala na podkladě nálezů z ambulance neurologa a kognitivního centra ze dne 23. 10. 2019. Ve vztahu k tomuto datu bylo podle posudkové komise hodnotit zdravotní stav žalobce jako dlouhodobě nepříznivý, tj. jako stav, který podle § 3 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) podle poznatků lékařské vědy *trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládnání základních životních potřeb*. Onemocnění Alzheimerovou chorobou, které bylo v březnu 2018 diagnostikováno, bylo v tomto období vyhodnoceno jako středně těžké. V březnu 2018 nelze podle posudkové komise z dostupných nálezů usuzovat na takovou poruchu kognice, která by odůvodňovala nezvládnání základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání.

26. Ve vztahu k základním životním potřebám orientace, oblékání a obouvání, výkon fyziologické potřeby, resp. jejich neuznání již od března 2018, bylo v žalobě pouze obecně uvedeno, že je žalobce nezvládal. Soud se tedy zabýval tím, zda byl závěr o zvládnání těchto potřeb (do října 2019) dostatečně odůvodněný.
27. U základní životní potřebě **orientace** je v posudkovém hodnocení zaznamenána porucha kognitivních funkcí již v průběhu hospitalizace v rehabilitačním centru v březnu 2018. To bylo ještě před prvním vyšetřením v centru kognitivních poruch, které Alzheimerovu chorobu diagnostikovalo, a kdy byla doporučena terapie kognitivity. V posudku jsou zhodnoceny výsledky navazujících vyšetření v kognitivním centru (10/2018, 2/2019), z nichž bylo podle komise možné usuzovat i přes výkonové omezení na příznivou stabilizaci stavu. Není pravdou, že by se PK MPSV „točila“ pouze na hodnotách MMSE, jak bylo v žalobě namítáno a jak žalovaný uváděl, PK MPSV hodnotila též zprávu ze dne 9. 6. 2021.
28. Až do lázeňské léčby v Luhačovicích (duben 2019) nejsou podle PK MPSV objektivní podklady o takové psychické poruše, která by zvládnání této základní životní potřeby neumožňovala. Nebylo prokázáno, že by žalobce nebyl schopen poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, orientovat se osobou, časem a místem, v přirozeném sociálním prostředí či v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat. K výraznému zhoršení došlo mezi lázeňskou léčbou a vyšetřením na urologii ze dne 23. 9. 2019, které bylo následně potvrzeno vyšetřením v centru pro kognitivní poruchy ze dne 23. 10. 2019 (od října 2019 byla tato základní životní potřeba uznána jako nezvládaná). Takové odůvodnění lze považovat za srozumitelné, přesvědčivé a odpovídající shromážděným podkladům.
29. Ve vztahu k základní životní potřebě **komunikace** rovněž nebyla až do podzimu 2019 shledána úplná nebo těžká porucha funkčních schopností, v jejímž důsledku by žalobce nemohl tuto základní životní potřebu zvládnout v přijatelném standardu, bez každodenní pomoci jiné osoby. Takové narušení funkčních schopností, z nichž lze usuzovat na nezvládnání této základní životní potřeby, resp. jejích jednotlivých aspektů, není až do října 2019, přesvědčivě doloženo. Žalobce se vyjadřoval srozumitelně, byl schopen se dorozumět

a porozumět sdělovanému v rozsahu běžné slovní zásoby, vyjadřoval své pocity, při rehabilitaci po operaci kolene spolupracoval (2/2018), zvládal testování (2/2019), měl snahu trénovat pohybové schopnosti a četl. Po zhoršení stavu žalobce v průběhu roku 2019 pak již nález z neurologické kliniky (Centra pro kognitivní poruchy) ze dne 23. 10. 2019 dokládá, že žalobce má mj. těžké poruchy paměti, apraxii, agnosii, dyskalkulii a agrafii, v této době byla též zahájena léčba antidepresivy. Takové odůvodnění přijatých závěrů lze akceptovat a nelze přisvědčit žalobkyni, že by již od března 2018 měla být tato základní životní potřeba hodnocena jako nezvládaná ve smyslu platné právní úpravy, tj. jako dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který žalobci znemožňoval tuto základní životní potřebu zvládat v přijatelném standardu (s přihlédnutím k věku).

30. Základní životní potřebu **oblékání a obouvání** PK MPSV uznala za nezvládanou až od října 2019 proto, že do té doby tělesný stav žalobce i jeho stav duševní ještě umožňoval zvládání této potřeby, resp. jeho jednotlivých aktivit (viz vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách), v přijatelném standardu. Žalobce nebyl omezen v pohyblivosti natolik, aby za případného použití pomůcek, ve svém tempu, tyto potřeby nezvládal. V tomto období nebyl žalobce v těžkém stadiu Alzheimerovy nemoci, o čemž podle posudkové komise svědčí opakovaná vyšetření v ambulanci kognitivního centra, jakož i propouštěcí zpráva z lázní Luhačovice v dubna 2019. Takové posouzení lze akceptovat, a to s ohledem na požadavek existence dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, resp. objektivních podkladů, které jej potvrzují, jakož i s přihlédnutím k pravidlu, že zvládání základních životních potřeb se posuzuje v prostředí, kde osoba žije, realizuje své běžné sociální aktivity, a též s ohledem na věk žalobce.
31. Základní životní potřeba **výkon fyziologické potřeby** byla rovněž uznána za nezvládanou až od října 2019. Do té doby podle posudkové komise žalobce v přijatelném standardu bez každodenní pomoci jiné osoby měl zvládat jednotlivé aktivity této potřeby, tj. včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky. Ani sociální šetření provedené dne 18. 4. 2018 v místě bydliště žalobce nenasvědčuje tomu, že by žalobce výkon fyziologické potřeby nezvládal. Je sice zaznamenána občasná inkontinence, avšak při použití inkontinenčních kalhotek. Zaznamenaná potřeba doprovodu na WC v noci nesvědčí o nezvládání některé z vymezených aktivit této potřeby.
32. Na tomto místě lze učinit dílčí shrnutí, že závěr žalovaného o nezvládání základních životních potřeb orientace, komunikace, oblékání a obouvání a výkon fyziologické potřeby od října 2019 lze hodnotit jako přezkoumatelný a korespondující se získanými podklady. Dále se soud podrobněji zaměřil na posouzení základních životních potřeb stravování a mobilita, neboť k jejich hodnocení byla v žalobě vznesena konkrétnější argumentace.
33. Žalovaný na základě posudku PK MPSV dospěl k závěru, že žalobce ke dni vydání napadeného rozhodnutí zvládá též základní životní potřebu **mobilita**. Krajský soud se posouzením této otázky ve vztahu ke skutkovému stavu pro vydání prvního rozhodnutí žalovaného zabýval, na přijatou argumentaci v předcházejícím zrušujícím rozsudku (viz bod 33 rozsudku) lze proto odkázat. Předmětem posouzení jsou tak nyní případné změny ve skutkovém stavu, tj. ve schopnosti žalobce tuto základní životní potřebu zvládat, ke dni vydání napadeného rozhodnutí, resp. posouzení PK MPSV.

34. Z posudkového hodnocení lze dovozovat, že v případě mobility dosud nebyla splněna podmínka existence dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. PK MPSV shrnula, že žalobce dne 10. 11. 2021 podstoupil totální artroplastiku kolene, která (dle propouštěcí zprávy z hospitalizace) proběhla bez komplikací. Dle rehabilitačního pracovníka byl schopen vertikalizace, stoje a nácviku chůze s asistencí. Byla zavedena intenzivní rehabilitace, celkové kondiční cvičení atd. Chůze byla možná ve vysokém chodítku s odlehčením operované končetiny a asistencí. PK MPSV dospěla k závěru, že jde o krátkou dobu po operaci kolene a zdravotní stav a funkční schopnosti nejsou z posudkově medicínského hlediska stabilizované. Nebylo prokázáno, že by žalobce nezvládal rehabilitační léčbu a že se stav nezlepší spolu s vymizením chronické bolesti. Proto zatím nebylo možné u žalobce potřebu mobility hodnotit, resp. uznat ji za nezvládanou.
35. Takové hodnocení lze s ohledem na podmínky právní úpravy pro přiznání příspěvku na péči akceptovat. Podmínkou pro uznání závislosti na pomoci jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb je existence dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, způsobujícího funkční omezení. Zvládání základní životní potřeby mobilita neovlivňují duševní kompetence posuzované osoby. Posuzované aktivity jsou fyzického rázu. Není-li z důvodu operačního výkonu fyzický stav žalobce dosud ustálen, žalobce má rehabilitovat a je této rehabilitace schopen, nelze závislost žalobce na jiné osobě při zvládání mobility pro účely příspěvku na péči hodnotit. Obtíže žalobce s hybností (mobilitou), na něž bylo poukazováno v žalobě, tedy byly aktuálního (nikoli dlouhodobého) charakteru, v důsledku podstoupeného operačního zákroku. Jedná se o akceptovatelný závěr, platný pro napadené rozhodnutí, tj. rozhodnutí vydané ke skutkovému stavu v dubnu/květnu 2022.
36. Ke stejnému závěru však soud nemohl dospět u základní životní potřeby **stravování**. Nutno připomenout, že podle platné právní úpravy je dána závislost na pomoci jiné fyzické osoby tehdy, pokud posuzovaná osoba potřebuje při zvládání stanoveného počtu základních životních potřeb každodenní péči, *pomoc nebo dohled*. Každodenním dohledem je přitom nutno rozumět „*formu podpory, kdy osoba se zdravotní postižením realizuje ZŽP/jednotlivé každodenní aktivity pouze za přítomnosti jiné fyzické osoby, která klienta vede, motivuje a kontroluje. Kontrole je specifická forma dohledu, kdy pečující osoba nemusí být přítomna po celou dobu provádění jednotlivých aktivit, ale pouze v určité fázi nebo na konci aktivity. Dohled se tedy poskytuje formou asistence jako pasivní podpora směřující ke zvládnutí ZŽP osoby se zdravotním postižením, která má částečně zachovány schopnosti k jejich zvládnutí*“ (cit. z Instrukce náměstkyně pro řízení sekce sociálně pojistných systémů č. 15/2016 ze dne 9. 8. 2016).
37. Ve vztahu k základní životní potřebě stravování PK MPSV uvedla, že doložený zdravotní stav nevyžadoval speciální stravovací režim doporučený ošetřujícím lékařem (to v žalobě rozporováno není). Nešlo ani o fyzické omezení, neboť funkce obou horních končetin byla zachována (o tom rovněž sporu nebylo). Poté však posudková komise (s. 7 posudku ze dne 25. 1. 2022) uvedla, že se žalobce nají a napije samostatně, a že doložený stupeň kognitivní poruchy v počátečním stadiu umožňoval tuto základní životní potřebu zvládat v přijatelném standardu. Dle skutkových okolností věci, tj. postupné ztráty funkčních schopností žalobce v důsledku rozvoje Alzheimerovy choroby, jak je posudková komise hodnotila např. i ve vztahu k základní životní potřebě oblékání a obouvání, by takový závěr bylo možné ještě akceptovat pro období do října 2019, a to s ohledem na posudkové zhodnocení duševních

kompetencí žalobce. Po této době se však již otázka každodenního dohledu nad zvládáním základní životní potřeby stravování u člověka trpícího středně těžkou formou demence stává naléhavou a bez podrobnějšího vypořádání jednotlivých aktivit vzbuzuje přijatý závěr pochybnosti. Ve vztahu k této potřebě je zároveň podstatný rozpor s tím, jak je (ne)schopnost zvládat tuto životní potřebu popisována v posledním záznamu ze sociálního šetření ze dne 5. 11. 2021.

38. Zvládání základní životní potřeby stravování vyžaduje mj. schopnost nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, konzumovat stravu v obvyklém denní režimu. V posudkovém hodnocení se uvádí, že se žalobce „sám nají“. Z této schopnosti, která je zaznamenána např. i ve zprávě z neurologie ze dne 9. 6. 2021, však nelze usuzovat na samostatné zvládání všech (ale ani většiny) vymezených aktivit v přijatelném standardu. V záznamu ze sociálního šetření ze dne 5. 11. 2021 je uvedeno, že *pečující osoba musí vše nachystat, stravu naservírovat a nakrájet. Pechující osoba žalobce krmí, protože když má jíst žadatel sám, všechno mu spadne. Žalobce není schopen si otevřít nápoj a následně si jej dolít do sklenice. Napije se sám, ale pobryndá se. Není schopen si posunout stravu a nápoj na místo konzumace, není schopen si vybrat, co bude jíst a pít, není schopen si vybalit potraviny. Pitný režim není schopen sám dodržovat, pečující osoba chystá žadateli sklenici s vodou, on sám potřebu pít nechápe, pít nechce, aby se nepomočil. Žalobce netrpí nechutenstvím, ale kdyby pečující osoba stravu nepřipravila, žalobce nebude jíst...* Z těmito poznatky ze sociálního šetření se posudková komise nevypořádala, prakticky na ně vůbec nereagovala, přestože sama správně shledala potřebu provést u žalobce nové sociální šetření.
39. Z provedeného sociálního šetření, jak bylo výše citováno, je nutno dovozovat, že při zvládání jednotlivých aktivit základní životní potřeby stravování bylo třeba v případě žalobce zajišťovat minimálně každodenní dohled. Ve vztahu k některým vymezeným aktivitám (schopnost nalít nápoj, rozdělit a naservírovat stravu, jíst a pít v obvyklém denním režimu) je pak již dle popisu uvedenému v sociálním šetření dána potřeba aktivní pomoci. Posudková komise se s těmito zjištěními nevypořádala, a proto považuje soud posudkové hodnocení za neúplné a závěr o tom, že žalobce je dle aktuálních dostupných podkladů schopen samostatně zvládat základní životní potřebu stravování v požadovaném standardu, za nepřesvědčivý.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

40. Po provedeném přezkumu soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí lze potvrdit pouze ve výroku I. Nebylo prokázáno, že by žalobce do 23. 10. 2019 nezvládal více než čtyři základní životní potřeby. Závěr o závislosti žalobce na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I a tomu odpovídající příspěvek na péči ve výši 880 Kč odpovídá právní úpravě a zjištěnému skutkovému stavu. Soud proto žalobu ve vztahu k tomuto výroku napadeného rozhodnutí zamítl (výrok II).
41. Soud však shledal nedostatečné posouzení ve vztahu k otázce, zda žalobce byl schopen zvládat základní životní potřebu stravování. Posudková komise nezohlednila skutková zjištění, k nimž došlo v rámci sociálního šetření dne 5. 11. 2021 a nevypořádala se s tím, zda při zvládání jednotlivých aktivit základní životní potřeby stravování žalobce v období od 23. 10. 2019 do doby posledního posouzení jeho závislosti ze strany PK MPSV potřeboval

každodenní dohled či pomoc pečující osoby při zvládnání této potřeby. Posudkové hodnocení je v tomto ohledu neúplné a nepřesvědčivé a je třeba jej doplnit.

42. Vzhledem k tomu, že případné uznání další základní životní potřeby za nezvládanou v období předcházejícímu vydání napadeného rozhodnutí by postačovalo k přiznání příspěvku na péči ve čtvrtém (nejvyšším) stupni (žalobce by nezvládal celkem již 9 základních životních potřeb), shledané pochybení je důvodem ke zrušení napadeného rozhodnutí ve výroku II. (výrok I). V dalším řízení žalovaný zajistí, aby bylo vytýkané pochybení napraveno. Lze též předpokládat, že v doplňujícím posouzení bude již možné vyhodnotit schopnost žalobce zvládat základní životní potřebu mobilita a její jednotlivé aspekty. Soud proto napadené rozhodnutí ve vymezeném rozsahu zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 76 odst. 1 písm. a), b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.).
43. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl ve věci částečný úspěch, má proto právo na částečnou náhradu nákladů řízení. Ze strany žalobce nebyly náklady vyčísleny a ani ze spisového materiálu nevyplývá, že by žalobci nějaké náklady vznikly; proto mu přiznány nebyly (výrok III). Žalovaný nebyl úspěšný, nemá proto na náhradu nákladů řízení právo (výrok IV).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 24. července 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřlová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně